

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת ויגש

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

תוכן הענינים

פרשת ויגש

- מתוך רעוא דרעוין שב"ק פר' ויגש תשפ"ג.....ג
- מתוך קידושא רבא שב"ק פר' ויגש תשפ"ב.....ז

שב"ק פר' מקץ תשפ"ד

- רעוא דרעוין בהיכל ביהמ"ד מגדנות אליהו - עיה"ק ירושלים.....ז

שיחות קודש

- הדלקת נרות חנוכה לבחורי קהילתינו הק' ליל זאת חנוכה תשפ"ד.....יב

תולדותיהם של צדיקים

- הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע.....טז

פרשת ויגש

עומד לפני מלך מלכי המלכים ואתה מבקש ממנו שהוא יעזור לך עם ההוצאות המרובות של הכולל.

כמו כן אפשר לומר שכשניגש יהודה לדבר עם יוסף קשות בבחינה של מלחמה, כיוון באותם מילים גם הבחינה של תפילה להקב"ה.

בספר בית אברהם כתב, ש'אליו' הוא לשון נסתר, המרומז להקב"ה. וכמו 'וירא אליו ה'" (בראשית י"א) שהוא אתערותא דלעילא, שהו"ת נראה אליו, כאן 'ויגש אליו יהודה' באתערותא דלתתא, שהוא ניגש להקב"ה להתפלל.

מתוך רעוא דרעיון שב"ק פר' ויגש תשפ"ג

ויגש אליו יהודה וגו' (בראשית מד יח).
איתא במדרש (בר"ר צ"ג) שהיה הגשה למלחמה לפיוס ולתפילה.

ויש לומר על פי מה שראיתי מובא, שאחד מראשי הכוללים נסע לארה"ב לגייס כסף בשביל הכולל, פגש את המשגיח הרה"צ רבי דן סגל שליט"א על הממוס, וביקש ברכה ממנו שה' ישלח ברכה במעשי ידיו, המשגיח ברכו, והוסיף ונתן לו עצה, שכשאתה נכנס ליהודי לדבר על הכולל ולבקש תרומה נדיבה, אל תדבר עם היהודי, אלא עם השי"ת, זאת אומרת כשאתה עומד לפני יהודי ואתה מבקש בקשתך, עיקר כוונתך יהיה שאתה

לכם אב או אח'. ששאל הוא מלשון שאלה, והוא ע"ד שהיה אצל הרה"ק רבי אלעזר מליענעםק זי"ע, שהיה אצל הרה"ק רבי ברוך ממעזיבון זי"ע,

אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח (בראשית מד יט).
הבית אברהם מבאר הפסוק 'אדני שאל את עבדיו לאמר היש

על עצמו מצות ואהבת לרעך כמוך קודם התפלה, שע"ז יזכה לאני ה'. ואם עדיין אין לו בחינה זוף יקח אותה לכל הפחות בתור שאלה, עד שיזכה להרגיש אותה.

ויש לומר שיוסף ידע שמתחיל גלות מצרים, וידע שדרך היחידה שיוכלו להתקיים בתוך הגלות הוא רק אם ירגישו התקרבות להשי"ת, ולכן שאל אם יש להם אב, דהיינו אם מרגישים שהקב"ה הוא כמו אב, וכמו שמבאר הכית אברהם, הוא אמר להם שגם אם הם אינם ברגה זו, יקחו להם דרגה זו בתור שאלה, כדאמרן.

והדרך להגיע לבחינה זו, הוא ע"י 'היש לכם אח', שע"י האחדות ואהבת ישראל יזכו להדרגה של 'היש להם אב', התקרבות לאבינו שבשמים.

מתוך רעוא דרעיון שב"ק פר' ויגש תשפ"ג

ומתוך דבקות עצומה נאנח ואמר 'אוי טאטע'. נענה רבי ברוך ואמר, ודלמא לאו אביו הוא, ונגע מאוד ללבו של רבי אלעזר, וסיפר לאביו הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, ואמר ליה, למה לא אמרת לו 'שאל אביך', בלשון שאלה, אע"ג שעדיין אין לך עכשיו בחינה זו. וזהו 'ארני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח', היינו להרגיש התקרבותו ית' אליו, שהוא לו כמו אב מסור, ואע"פ שעדיין אין לו הרגש כזה, מתוך האמונה שהאמת כן, יקח בחינה זו בתור שאלה, עד שירגיש בפנימיות הלב.

ובן בענין אהבת ישראל, שירגיש על כל אחד מישראל שהוא אחיו, וע"י שירגיש באיש יהודי שהוא אחיו, אז בזה זוכה שהקב"ה הוא אביו, ואב אחד לכולנו. ולכן איתא העצה לקבל

תרגו עליכם הדרך. דבר אחר אל תפסיעו פסיעה גסה, והכנסו בחמה לעיר. לפי פשוטו של מקרא יש לומר, לפי שהיו נכלמים, היה דואג שמא

וישלח את אחיו וילכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך (בראשית מה כד). ומפרש רש"י (שם) אל תרגזו בדרך - אל תתעסקו בדבר הלכה, שלא

יותר ואין דעתיכם על הדרך, ומתוך כך טועה אתכם הדרך כלומר תתעו.

ויש להתאים דברים אלו לפי דרכו של הבית אברהם, שלפעמים מגיע היצר הרע לאדם שילמד בזמנים שלא מתאימים ללימוד, כמו לדוגמא באמצע חזרת הש"ץ כשצריכים לשמוע לתפילת השליח ציבור, פתאום יש לו רצון עז ללמוד. או כשהחורים מבקשים ממנו עזרה או פתאום בוער בו חשקות התורה. ואז יש בחינה זו שאל תתעסקו בדבר הלכה, שכל הענין שהיצר הרע רוצה שילמוד דוקא אז, הוא להתגבר עליו, ואז תצטרך להגיע לה- 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע', ולכן אל תתעסקו בדבר הלכה אז, כדי שלא תרגו עליכם הדרך.

רש"י מביא דבר אחר, שכוונת הכתוב 'אל תרגו בדרך', הוא, אל תפסיעו פסיעה גסה. גם פירוש זה יש להתאים לדרכו של הבית אברהם, שהכוונה לאדם העולה במדריגות בית קל, שעלייתו תהא בהדרגה ולא באופן של דילוג. שהיצר הרע מזווז את האדם להעלות אותו פתאום לדרגה מאוד גבוה, וכל כוונתו הוא כדי להפיל את האדם כשהוא לא יצליח להחזיק מעמד בדרגה גבוהה זו. ואז כשיתגבר יצרו

יריבו בדרך על דבר מכירתו, להתוכח זה עם זה ולומר, על ידך נמכר, אתה ספרת לשון הרע עליו, וגרמת לנו לשנאתו.

הבית אברהם כתב על הפסוק 'אל תרגו בדרך', היינו שדרך עבודתו ית' הוא לא בירגזון. והגם דכתיב (תהילים ד ה) רגזו ואל תחטאו, ואמרו חז"ל (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, והו אחר שיהיצר הרע מתגבר עליו, אז אין עצה רק רגזו ואל תחטאו. אבל הדרך באופן קבוע הוא אל תרגו בדרך, רק בנחת ושמחה.

והנה רש"י מבאר בכמה אופנים כוונת הכתוב אל תרגו בדרך, ויש להעמים הפשטים השונים בדברי רש"י להתאימם לדרכו של הבית אברהם בכוונת הכתוב, שיוסף אמר להם שדרך עבודתו ית' הוא לא בירגזון, וצריך האדם לעבוד את בוראו בנחת, באופן שלא יגיע להתגברות יצרו הרע.

רש"י בפירושו הראשון על הכתוב, כתב, אל תרגו בדרך - אל תתעסקו בדבר הלכה, שלא תרגו עליכם הדרך. והשפתי חכמים (שם) פירוש דברי רש"י, אם אתם עוסקים בדבר הלכה צריכים אתם לעיין בו

עליו יצטרך להגיע להבחינה של 'ירגזון' ה-'לעולם ירגזו אדם יצר טוב על יצר הרע'.

יש לפעמים בחורים שחושבים שהם יכולים לעלות מהר מאוד לדרגות מאוד גבוהות, וצריכים לדעת שזו עצת היצר, ועיקר העבודה שעלייתו היא בהדרגה, ואז יקיים בו, שלא רק שהוא יעלה בהר ה', אלא הוא גם יקום במקום קדשו.

ובמו כן מה שמפרש רש"י, והכנסו בחמה לעיר, שיוסף אמר לאחיו שיכנסו בדרך לעיר כשהוא עדיין יום, ולא יכנסו לעיר בלילה. גם פירוש זו יש להתאים לדרכו של הבית אברהם, שהאדם צריך להתנהג באופן 'נורמאלי', אני זוכר משנות בחורותי, שהיו בחורים בישיבה שהיו ערים כל הלילה ולמדו, ובמשך כל היום ישנו, היה להם סדר שהוא הפוך מכל סדר הישיבה, וכל זה עצת היצר כדי להתגבר על האדם. החפץ חיים היה דורש מהבחורים בישיבתו שישנו שמונה שעות בלילה, לא ללכת לישון

מאוחר בלילה, ולקום מוקדם. וזה מה שאמר יוסף להם 'אל תרגזו בדרך', תכנסו בחמה לעיר, זאת אומרת, תתנהגו בבחינה נורמלית, בגלל כשהאדם מתנהג באופן קיצוני, זו עצת היצר להתגבר עליו, ואז יצטרך להגיע לה-'לעולם ירגזו אדם יצר טוב על יצר הרע'.

רש"י בפירושו האחרון, מפרש 'אל תרגזו בדרך', לפי פשוטו של מקרא, שלפי שהיו נכלמים, היה דואג שמא יריבו בדרך על דבר מכירתו, להתוכח זה עם זה ולומר, על ידך נמכר, אתה ספרת לשון הרע עליו, וגרמת לנו לשנאתו.

גם פירוש זו יש להתאים לדרכו של הבית אברהם, שמטע האדם שהוא אף פעם לא אשם, תמיד הוא מאשים השני, כשמגיע לעבודת השם צריך האדם לקחת אחריות, ולא להאשים אחרים על אי הצלחתו, וכל זו עצת היצר להתגבר עליו ואז יצטרך להגיע לה-'לעולם ירגזו אדם יצר טוב על יצר הרע'.

מתוך קידושא רבא שב"ק פר' ויגש תשפ"ב

שב"ק פר' מקץ תשפ"ד

דעוא דרעוין

בהיכל ביהמ"ד מגדנות אליהו - עיה"ק ירושלים

הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה. וירא יוסף את אחיו ויכרם ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות וגו'. ויזכור יוסף את החלומות אשר חלם להם ויאמר אליהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם. בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם כבוא אחיכם הקטן הנה. שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת אתכם ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם. ויאסוף אתם אל משמר שלשת ימים. ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלוקים אני ירא'.

הנה אנו רואים שהשבטים מגיעים למצרים לקנות אוכל מפני הרעב, ונעצרו על ידי יוסף בחשד שבאו לרגל את מצרים, ויוסף שכבר היה מלומד מעניני צרות אלו במשך

ויהי מקץ שנתיים ימים וגו' (בראשית מא א). ובמדרש, 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו' (תהילים מ ה), זה יוסף, 'ולא פנה אל רהבים', על ידי שאמר לשר המשקים (בראשית מ יד) 'זכרתי והזכרתי', נתוסף לו שתי שנים.

ראיתי לבאר דברי המדרש בשם הגאון רבי חיים מוואלאז'ין זצ"ל, שיוסף היה בעל הבטחון, ויוסף פנה אל שר המשקים מתוך חיוב השתדלות, אולם כשאמר 'כי אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתי אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה' כפל לומר 'זכרתי והזכרתי', דבר זה היתה השתדלות יתירה, ויתר כנטול דמו.

בהמשך פרשתו נאמר (שם מב ג,ז,ט,יט-כ) 'וירדו אחי יוסף עשרה לשבור בר ממצרים. ויוסף

השנים, מלמד אותם פרק מוסר בענין הבטחון, 'זאת עשו וחיו', כדי לחיות במצב כזה צריכים להתחזק בענין הבטחון, וזה מה שאמר להם 'את האלוקים אני ירא', היינו שאמר להם שצריכים להבין שיש מנהיג לבירה והכל נמצא בהשגחתו, שכשהאדם מאמין ובוטח שהוא מסור בידיו של הקב"ה, אזי הוא יכול להיות תמיד בכל מצב ובכל מקום בבחינה של 'וחיו'.

ובאמת אנו רואים שקבלו דבריו, כמו שמביא חו"ז (שהוא גם

זקינו של רב ביהמ"ד הרה"ג רבי דוד רובינשטיין שליט"א) הגה"צ רבי חיים יהודה דייטש זצ"ל דומ"ץ מאקווע בספרו אהבת חיים בשם הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע, בביאור הפסוקים (שם פסוקים יט-כ)

'אם כנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם. ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן, ודקדק השר שלום, על הלשון 'ויעשו כן' הלא לא עשו השבטים שום עשייה אז, רק יוסף לקח מאתם את שמעון, וביאר ד'ויעשו כן' קאי על מה שאמר יוסף 'זאת עשו וחיו את האלוקים אני ירא', דהיינו שהם גם התחילו לירא מאלוקים, והתחזקו במדת הבטחון, שמאת ה' היתה זאת.

ומבאר דלכן אמרו (שם פסוק כא) 'אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת', שאחרי שהתחזקו בענין האמונה והבטחון שהבורא הוא המנהיג את הבריאה, הכירו בגודל חטאם שמכרו את יוסף, שכל שנאת השבטים ליוסף היה מפני הקנאה שהיה להם עליו על שעשה לו יעקב כתונת פסים, ועל החלומות שחלם, עכשיו שהתחזקו בענין יראת אלוקים הגיע להכרה שהעולם מתנהג בהשגחתו הפרטית, ומה שהיה מעורר אצלם קנאה כנגד יוסף שאותו אהב אביהם מכל אחיו, הבינו עכשיו שכל הענינים האלו הוא מאתו ית"ש, ולכן התחרטו ממכירתו.

אולם בהמשך הפרשה אנו רואים, שבהיותם בדרך חזרה ליעקב אביהם בארץ כנען, כתיב (שם פסוקים כו-כח) 'ויפתח האחד את שקו לתת מספוא לחמורו במלון וירא את כספו והנה הוא בפי אמתחתו. ויאמר אל אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו'.

וראיתי מובא מדו"ז הגה"צ רבי יהושע דייטש זצ"ל אב"ד קשמון, שאמר ששמע מהגה"ק בעל

עלינו אם משול תמשול בנו' (שם לו ה), אולם באמת חלומות אלו, לא הגיע אליו מפאת מחשבותיו שהוא רוצה לשלום על כל אחיו, אלא זה היה מסר מן השמים, שתפקידו יהיה להנהיג את כלל ישראל, ולהשריש בהם האמונה בהשגחתו ית"ש, שידעו הכל 'כי לה' המלוכה ומושל בגוים' (תהילים כב כט).

תזוהר הק', מפליג אודות גודל בחינת ראת אלוקים של יוסף הצדיק, שהחזיק במדה זו בכל מצב, לא רק כשהיה עבד בבית פוטיפר כשאמר לאשת פוטיפר 'ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת וחטאתי לאלוקים' (בראשית לט ט), אלא גם אחר כך, כשכבר היה מושל בכל ארץ מצרים אנו רואים את גודל יראתו באמרו 'את האלוקים אני ירא'.

מתאמריה משמיה דעלמא על כפל הלשון של 'חיים שיש בהם יראת שמים' בנוסח של ברכת החודש, שאנו אומרים 'חיים שיש בהם יראת שמים ויראת הטא' ואח"כ אנו אומרים 'חיים של עושר וכבוד, חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', אלא שחוזרים וכופלים ענינו של יראת שמים, אחרי שאומרים של 'חיים של

לחם שלמה משאמלויא זצ"ל הי"ד כשהספיד גאב"ד טארדא זצ"ל, לפרש מה שנאמר 'ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו', כי אף שכל אחי יוסף אחותם רעד ופחד מנתינתם בבית הסוהר, מ"מ צרת עצמם לא הרגישו נגד מה שהיה כואב לבם בשביל אחיהם על צרותם, וזה מה שכתוב 'ויצא לבם', שהרגשת צער לבכם העצמי יצא ונסתלק מהם, ורק 'ויחרדו איש אל אחיו', שכל אחד היה חרדתו בשביל אחיו שנלקח לבית הסוהר.

ואפשר לומר לפי הדברים שאמרנו, שלא הרגישו צער עצמם, כי התחזקו בענין האמונה ובטחון שטוב ה' לכל, והכל הוא לטובתם. אולם כמה שנוגע לאחיהם, על זה היו חרדים ודואגים, כמו ידוע ממרן מהבעש"ט זי"ע, שמה שנוגע לאדם עצמו, מוטל עליו חובה להתחזק בבטוחו בהשי"ת, אולם כמה שנוגע לחבירו, אסור לאדם לומר שאין עליו לדאוג לו יען שהשי"ת כבר יעזור לו, שכשמגיע אצל הזולת צריכים להיות אפיקורס, בלי אמונה ובטחון, ולדאוג בעצמו ובכל כוחו לצרכיו של חבירו.

הנה כשיוסף חלם את החלומות, אמרו לו אחיו 'המלוך תמלוך

עושר וכבוד, כי אחרי שזוכים לעשירות צריכים לתפילה מיוחדת על ענין יראת השמים, ויוסף הצדיק זכה שגם אחרי שזכה להבחינה של עושר וכבוד, גם אז החזיק במדת היראה, כמו שאנו רואים שאמר 'את האלוקים אני ירא'.

אנו נמצאים בשבת שאחרי חנוכה, ואצל חסידים היה אומרים ששבת נאך יום טוב, אין הכוונה רק שבת אחרי יו"ט, אלא הכוונה גם שהשבת נאך יו"ט, שבשבת זו עדיין יש הקדושה של היום טוב, ואנחנו זכינו שגרות החנוכה שאנו מדליקים בבחינת מוסף והולך, הדליקו תוך הזמן של תוספות שבת, וממילא נכנס קדושת הגרות אל תוך השבת.

הנה על מה שנאמר 'צוהר תעשה לתיבה' (בראשית ו טו), פירש"י דיש אומרים שהיה חלון ויש אומרים שהיה אבן טובה המאירה להם. ובירושלמי (פסחים א:) אמר רבי אחיאי בר זעירא, נח בכניסתו לתיבה הכניס עמו אבנים טובות ומרגליות. ובפירוש החזקוני כתב דהצוהר הוא החלון שפתח נח כששלח העורב והיונה,

ובעוד שהיה סתום נתן שם אבן טובה להאיר להם בפנים, ונמצאו דברי רבותינו מכוונים, כי יש אומרים חלון היה ויש אומרים אבן טובה, עיי"ש.

ב"ק אאמו"ד זי"ע אמר פעם שעל דרך הפשט משמע מהמפרשים דהיו האבנים מקבלות את האור מחלון התיבה ומגדילים ומפיצים אותו בכל התיבה כולה, דאור החלון לא היה מספיק לכל התיבה ולכן היה צריך נח לאבנים טובות ומרגליות שיאירו בכל התיבה.

ויש לומר לפי דבריו, גם לענינינו, שהאור של גרות חנוכה האירו לתוך השבת קודש, והשבת שהוא מקור הברכה, הוא מגדיל ומפיץ את הכוח של הגרות הללו שיאירו למרחוק.

בשלחן ערוך מיד אחרי הלכות חנוכה מתחיל ההלכות של הד' פרשיות, וכנראה שכוח של הגרות חנוכה צריך להאיר עד שמתחילים לקרוא הד' פרשיות, ובפרט השנה שהיא שנה מעוברת צריך להאיר עד אדר שני, וכמו שדרשו בספרים הק' על הפסוק בפרשתן, 'כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים'

(בראשית מג י), על ענין התשובה בשנה מעוברת בשתי החדשים של אדר.

'זאת חנוכה', רמז שזאת חנוכה מסוגל לבחינת של עושר וכבוד.

הנה מוטל עלינו לראות כמה אנו יכולים להמשיך האור של חנוכה, ונראה לומר על פי מה שאמר הרה"ק רבי פינחס מקאריין זי"ע, שזאת חנוכה מסוגל לפרנסה טובה ומזוני רויחי, ואמר שיש רמז לזה כמה שאנו אומרים בפסוקי זמרה בנוסח ויברך דוד, 'לך ה' הגדולה', זה יום ראשון של חנוכה שהוא כנגד מדת החסד. 'והגבורה', זה יום שני של חנוכה שהוא כנגד מדת הגבורה. 'והתפארת', זה יום שלישי של חנוכה שהוא כנגד מדת התפארת. 'והנצח', זה יום רביעי של חנוכה שהוא כנגד מדת הנצח. 'וההוד', זה יום חמישי של חנוכה שהוא כנגד מדת ההוד. 'כי כל בשמים ובארץ', זה יום שישי של חנוכה שהוא כנגד מדת היסוד, לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש' זה יום השביעי של חנוכה שהוא כנגד מדת המלכות. 'והעושר והכבוד מלפניך', זה יום שמיני של חנוכה

ונראה לומר שמה שאנו צריכים להמשיך מיומין דחנוכה, הוא מה שנאמר בהמשך 'ואתה מושל בכל', שזו מדת האמונה והבטחון, שהקב"ה הוא מושל בכל, והכל הוא בהשגחתו ית"ש, וכמו שאמרנו גם אחרי שזוכים להבחינה של עושר וכבוד, צריכים לזכור מי באמת בעל הברכה, והכל הוא בהנהגתו.

ידוע שעת צרה ליעקב, וכלל ישראל נמצאים במצב של מלחמה, ואנחנו זקוקים בימים אלו להתחזק במדת האמונה והבטחון, אולם צריכים גם לזכור הבחינה של 'ויחרדו איש אל אחיו', להתפלל על אחינו בית ישראל הנמצאים בצרה ובשביה, שהקב"ה יוציאם מצרה לרווחה ומאפילה לאורה.

יעזור השי"ת שנוכה להיות מהבוסחים בה' עדי נוכה לוהיה ה' למלך על כל הארץ בביאת גוא"צ בב"א.

שיחות קודש

הדלקת נרות חנוכה לבחורי קהילתנו הק' ליל זאת חנוכה תשפ"ד

הנה היום הוא יום 'זאת חנוכה', ויש ביום זה קדושה מיוחדת, ובפשטות הטעם לקריאת יום זה בשם זאת חנוכה הוא משום שמחר נקרא בתורה את פרשת 'זאת חנוכת המזבח', וממשיכים בקריאת ריש פרשת בהעלותך (במדבר ח) 'דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות' וגו', וברש"י, 'למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה, חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות', ועוד שם ברש"י, בהעלתך - על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עליה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה. וידוע מה שכתה **ברמב"ן** (שם) שהפיוס לאהרן הכהן היתה במה שהבטיחו ה' שנס חנוכה לדורות תהיה על ידי חשמונאי כהן גדול ובניו.

ובשלחן ערוך נפסק (או"ח תרעה א) ש'הדלקה עושה מצוה', ואם נכבו הנרות תיכף לאחר הדלקתם אינו צריך לשוב ולהדליקם, אבל עדיין צריך שיהיו בנרות בשעת ההדלקה די שמן שיוכלו לדלוק חצי שעה (שם ב), ובמשך ימי החנוכה אנו מדליקים ל"ו נרות, ובחשבון חצי שעה לכל נר ונר היינו ל"ו פעמים חצי שעה יוצא בסך הכל י"ח שעות, וזמן הדלקת כל הנרות במשך כל ימי החנוכה יוצא בערך עשר דקות, נמצא שבעשר דקות הוא מדליק נרות שידלקו למשך י"ח שעות, ויש בזה רמז לכוח סגולת נרות החנוכה שהם מוסיפים והולכים לא רק בכמות אלא גם באיכות, שמעשה הדלקה קט יש המשכה לזמן רב.

ואפשר שלזה נתכוון השי"ת לנחם את אהרן הכהן, שהרי בהקרבת קרבנות הנשיאים המצוה נגמרת תיכף לאחר הקרבת הקרבן, אבל בהדלקת המנורה יש כוח שגם כל ההכנות קודם ההדלקה ולאחר ההדלקה בהטבת הנרות ושאר דברים נכללים בקיום המצוה ובקדושתה, ולכן נהגו בתפוצות ישראל לשרוף ביום זה את שיירי הפתילות מחנוכה, לרמז שגם הפתילות המסייעים למעשה ההדלקה הם חלק ממצות ההדלקה ויש בהם כוח וקדושה הנשארים לזמן רב.

ומה שאמרו חז"ל (קידושין לט:): דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא רק בשכר המצוה גופא ולא בשכר ההכנה קודם ההדלקה ולאחריה. וכמו שלכמה דעות (עי' ברמב"ם פ"ט מהל' ביאת מקדש ה"ז) הטבת המנורה היתה כשרה רק באהרן הכהן, יש בזה רמז לכך שההכנה למצוה גדולה ונעלית אף מעצם קיום המצוה, ונראה שההטבה אינה רק ההכנה קודם למעשה ההדלקה אלא גם סיום לקיום המצוה במה שמוציא מהנרות את הפתילות שדלקו.

והנה ימי החנוכה הם סיום לימים הנוראים שעברו עלינו, ולאחר חנוכה מתחילים הימים הנמוכים והחשוכים, ובשבוע הבא נתענה בעשרה בטבת שבה החלה חורבן הבית, והואיל לכן צריך האדם להקיף עצמו בקדושת הנרות להמשיך על ידיהם השפעה גם לימים החשוכים. ובקריאת היום למחר נאמר (במדבר ז, פד) 'זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו', ולקמן (שם פח) נאמר 'זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותו'. והיינו רמז לקדושת נרות החנוכה שמשפיעים בין 'ביום' שמדליקים אותם וכך גם 'אחרי' ההדלקה למשך זמן רב.

אתמול שמעתי מהחברותא רבי מענדל וועג שליט"א שבאחד מימי החנוכה החיילים שנלחמים עכשיו בעזה ראו על חלון אחד מהבתים מנורה שכל תשעת קניה היו דולקים, והם תמחו לפשר זהות המדליק באמצע חנוכה את כל תשעת הנרות שלא כמנין הימים, ומפני שהיה חשוד להם לכן ביקשו שמטוסי קרב יבואו קודם כל ויפוצצו את הבית לראות אם היא לא ממולכדת, וכך היה שמחבלים הסתתרו בקרבת מקום על גג

מסגד וירו משם אל עבר כל מי שהתקרב אל הבית, והתבררה התמונה שהמנורה הדלוקה היתה בכדי להסיח את דעת החיילים שיחשבו שיש שם יהודים וכך יכנסו והם יהרגו אותם, אלא שהם לא ידעו שבכל יום מנין הנרות משתנה לפי היום שעומדים בה.

וחשבתי שבכך טמונה נקודת החילוק בין ישראל לאומות העולם, שגוי כשצריך הוא להדליק מנורה אזי הוא מדליק תיכף נרות כמנין הקנין שיש בה, לא כן בני ישראל שמתעלים ממדריגה למדריגה בכל יום מוסיפים והולכים, ואינם קופצים במעלות התורה אלא קמא קמא, וכך יש להתעלות האדם קיום לזמן רב.

וכ"ק מרן אאזמו"ר זי"ע דיבר בקודשו שלכך אמרו המלאכים לאומות העולם שרצו לקבל את התורה לאווין כמו לא תגנוב ולא תחמוד ולא תרצח, ולבני ישראל צווה הקב"ה (שמות יט, כג) 'הגבל את ההר וקדשתו', משום שלגוי אין השגה במצות הגבלה שלא לרוץ ולקפוץ על ההרים הרמים, ורק בני ישראל מבינים שאי אפשר להתעלות ולהתקיים בכך בלתי אם המתנינות בעבודת ה' לאט במסילה העולה בית אל.

ויעזור השי"ת שנזכה להתעלות ממדריגה למדריגה כמו שתיקנו בהדלקת הנרות שיהא מוסיף והולך, ונזכה להאיר את קדושת הנרות 'אל מול פני המנורה' על עבר הימים החשוכים העומדים למולנו שיהיו גם הם מוארים, ושנוכל לזכות לכל המעלות וההשפעות הגדולות מהימים הנעלים, ושנזכה לחזות בהדלקת מנורת בית המקדש בבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

תולדותיהם של צדיקים

עובדות וסיפורים על צדיקי הדורות
שיו"ד הל בשבוע הבעל"ט

הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע
י"ג טבת תרי"א

בשבוע הבא יחול היו"ד קדישא של הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע. לאחר הסתלקות הרה"ק רבי מנחם נחום בעל מאור עינים מטשערנאביל זי"ע היה בנו הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע מתענה ומגיע בכל יום לקבר אביו ומבקש שיועיל בידו לבוא להיות עובד ה' באמת, לאחר זמן בא אליו אביו בחלום הלילה והורה שיפסיק מתעניתו ובכל לילה ולילה יגיע אליו וילמדו תורה, וכך היה שלמדו יחדיו כמה שעות בכל יום, עד שביום אחד פסק מלבוא אליו בלילה, חשש רבי מרדכי זי"ע שמא חטא בעבירה ולכן נענש ולא זכה להתגלות אביו, ומיד החל לחזור בתשובה והתענה וסיגף עצמו שיזכה שוב לגילוי אביו זי"ע.

ולאחר כמה שבועות שהתענה כך ובכה על מר גורלו, זכה והתגלה אליו אביו ואמר לו שלא מפני שיש בידו עוון לא התגלה אליו עד עתה, אלא משום שבפולין נסתלק הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, וכיבדוהו לדרוש ברבים בעולם העליון, ומשך הדרשה היה צ"א ימים, והחליטו בעולם העליון שכל נשמות הצדיקים יקשיבו לדרשתו ולכן לא היה היכולת בידו להתגלות אליו, וגם עתה לא היה יכול להתגלות, אלא שהתעניות והסיגופים שקיבל על עצמו הם שהכריחוהו להתגלות ולגלות לו לסיבת העדרו.

ובבוקר כשקם משנתו זכר את דבר החלום ונתמלא בשמחה עצומה שעוד זמן יזכה שוב לגילוי אביו זי"ע, ולאחר תפילת שחרית בדרכו לביתו הבחין בהמולה שנהיתה אודות צדיק שבא לעיר ה"ה הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע, מפני שלא רצה לקבל על עצמו את עול הנהגת העדה ולכן ברח מעיר מגוריו, ותיכף ניגש אליו רבי מרדכי זי"ע ושאל למקום ממנו בא, והשיב לו רבי משה זי"ע שהגיע מפולין, שאל אותו רבי מרדכי אם הכיר את הרה"ק רבי דוד זי"ע, השיב לו שבוודאי שהכירו, והמשמש שהיה עמו הוסיף ואמר שלא זו בלבד שהכירו אלא שהוא בנו של רבי דוד זי"ע, תמה רבי מרדכי לפשר מעשיו כאן, ענה לו רבי משה שהחסידים רוצים להכתירו לממלא מקום אביו זי"ע והוא אינו חפץ בכך, הושיבו רבי מרדכי זי"ע על הכסא ואמר לו בתוקף: "אם זכיתם לאב שדורש בעולם העליון צ"א ימים בלא הפסק, ראויים הנכם אם כך למלאות מקום אבותיכם להנהיג את העדה ולהשפיע ישועות לבני ישראל".

הרה"ק רבי משה זי"ע קודם שנסע לארץ ישראל הלך לקבל ברכת הדרך מאת גדולי צדיקי הדור, וכשבא לפני הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע אמר הרה"ק זי"ע: "אין פולין לאור הנר" (שבת יב.), היינו שאין אנשי מדינת פולין מבינים לאור קדושתו הגדולה, ולכן מניחים הם אותו שיעזוב אותם וייסע לארץ ישראל.

רבי משה זי"ע יצא לדרך בחודש אלול והכין עמו מה שיצטרך בחודש תשרי כמו שופר ד' מינים ועצים לבניית סוכה על הספינה. אלא שכמה ימים קודם חג הסוכות הבחין שהערבות כבר יבשו ולא יהיו ראויים לברכה, הלך וביקש מרב החובל שיעצרו במקום שאפשר לקטוף בה ערבות חדשים, צחק ממנו רב החובל על בקשתו לעצור את כל הספינה עבור כמה ענפים של עץ ערבות, ולא עזר לשכנעו בממון שרבי משה זי"ע הציע בפניו, עד שאמר לו שיתן לו את הממון הרב שהכין לעצמו למשך התקופה שישהה בארץ ישראל, וכנגד סכום עצום כל כך לא יכול רב החובל למנוע את עצמו, והסכים וכך עשה שעצר את הספינה במקום שבו קטפו ערבות והביאו לרבי משה זי"ע, ולא היתה גבול לשמחתו

העצומה על שזכה לקיים מצות ד' מינים בשלימות. כך סיפר רבי משה אדלר שהיה נכד צדיקי בית לעלוב.

אלא שבספר שושלת בוסטון הביא שהמעשה היה בעצי הסוכה שרצה לבנות את הסוכה על גג הסיפון, ועד ששיחד את רב החובל בכל ממונו הרב שהיה בידו והסכים לכך, ובליל ראשון של סוכות היו רוחות עזים שהעיפו את עצי הסוכה ממקומם, והתלמידים היו שבורים מאוד על כך שלא זכו לקיים המצוה כתיקונה על אף הממון הרב שפיזרו למענה, אלא שרבי משה זי"ע היה שמח בשמחה עצומה על שזכה לקיים מצות סוכה מן התורה לכל הפחות בליל ראשון.

אחת מתחנות האונייה היתה ברומניה, ומשם היו צריכים לנסוע לאיסטנבול שבטורקיה, והמתינו שם עד שיטיבו רוחות השמים, ואז ירד מהספינה המשמש רבי מענדל ונכנס לעיר לקנות דבר מה לאכול, ורב החובל החליט אז שהוא ממשיך בנסיעה, ולא הועילו הפצרות התלמידים שימתין לרבי מענדל ואמר שימשיך בכל זאת בדרך. ובליל שבת קודש קודם קידוש הגביהה רבי משה זי"ע את הגביע בידו וכשפניו בוערים בהתלהבות עמד כך כמה דקות, עד שהפטיר: "אינני עושה קידוש עד שלא יחזור לכאן רבי מענדל", ולפתע שמעו חבטה עצומה בדלת החדר שבו עמדו כולם, וכשפתחו את הדלת מצאו את המשמש רבי מענדל שוכב שם בעילפון, כשעוררו אותו הורה לו רבי משה זי"ע שלא יספר את הקורות עמו.

ובסוף ימיו של רבי מענדל אמר שברצונו לספר מה היה עמו, שאז כשירד מהספינה והחל להסתובב בעיר פתאום הרגיש בכוחות שנושאים אותו ואינו מרגיש להיכן הולך, ובליל שבת קודש שמע איך שהחיצונים שתפסו אותו מתלחשים ביניהם: "הישיש אומר שלא יקדש על היין עד שנחזירו", ואז הגיעה רוח עזה שנשאה אותו והביאה אותו אל רבי משה זי"ע.

ומסופר שהיה יהודי עשיר גדול בשם רבי ידידיה מהעיר קאשנז, והוא היה נוסע להסתופף בצל בנו של המאור ושמש זי"ע הרה"ק רבי יוסף

ניישטאטער זי"ע שנקרא "דער גוטער יוד", ואשתו היתה נוסעת אל הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע.

והיא היתה באה אל הרה"ק רבי משה זי"ע לבקש שיברכה בן זכר מאחר שהיו לה חמשה בנות ולא אף בן זכר אחד, ורבי משה זי"ע היה אומר לה שאין בידו להושיעה בענין זה, והיא לא הניחה ובכל פעם הפצירה על כך. עד שפעם אחת קרא רבי משה זי"ע את הקוויטעל שהיה כתוב בו הבקשה, ונענה אליה רבי משה ואמר שהואיל ועז חשקו וחפצו לנסוע לארץ ישראל, לכן אם תיתן לו סכום גדול להוצאות הדרך אזי שיבטיח לה שתזכה עוד בשנה זו לבן זכר, אבל בתנאי שתחזור לביתה ותשאל את פי בעלה אם מסכים לכך. פנתה האשה אל הרבי ואמרה שהיא יודעת שילדים הנולדים בדרך נס בדרך כלל אינם מחזיקים בבריאות הגוף, לכן רוצה היא שיבטיח שהבן שיוולד יהא בריא ושלם, ענה לה הרבי: "אני הרי ידיד נאמן". ותיכף יצאה מבית הרבי ויצאה לדרך לחזור לביתה.

בהגיעה אל הבית חזרה וסיפרה אל בעלה אודות בקשתו והבטחתו של הרבי זי"ע, אמר לה הבעל שהוא אינו חפץ לעשות דבר מה בלא שישאל את פי רבו הרה"ק מניישטאט זי"ע, וכך עשה הבעל ונסע אל רבו ושאלתו בפיו, אמר לו רבו זי"ע שהוא מסכים שיעשה כך ויפעל כפי בקשתו של הרה"ק רבי משה זי"ע, אלא שיחזור אליו ויבקש ממנו שיבטיח שהילד יזכה לאריכות ימים ושנים. חזרה האשה אל רבי משה זי"ע ובפיה תנאו של הרה"ק מניישטאט זי"ע, אמר לה הרבי שהוא מבטיח לה שכנגד כל יום שהוא ישהה בעיה"ק ירושלים יזכה הבן הנולד לשנת חיים אחת.

ורבי משה זי"ע שם לדרך פעמיו לעיר קאשנוז להתפלל ולפעול שם ישועה לזוג המצפה לבן זכר, ובעת התפילה החל לעשות קולות גדולים עד שהיה נדמה כאילו קירות בית הכנסת מטים ליפול, ולאחר התפילה קרא לזוג הבעל והאשה ושתה עמהם לחיים, ואמר שלפעול את הישועה עלתה לו בכוחות רבים, אבל ברוך ה' שעלתה בידו לעמוד בקיום הבטחתו.

ולאחר שנושע נסע הבעל לשתות לחיים ולהתברך אצל רבו הרה"ק מניישטאט זי"ע, ואמר לו הרבי: "זה זמן רב ידעתי כי רב כוחו וגדולתו של רבי משה זי"ע, אבל לא ידעתי עד כמה", יען שהבין כי פעולת הישועה לזוג זה היתה למעלה מיכולת הצדיקים.

וכך היה שנתקיימה ברכת הצדיק ולזוג נולד בן שנקרא בשם ישעיה, ולימים נקרא רבי ישעיה מקאשנוז, ורבי משה זי"ע שהיה בעיה"ק ירושלים למשך נ"ה ימים, וכך גם רבי ישעיה חי נ"ה שנים. רואים מסיפור זה כמה היה חשוב אצל הרה"ק רבי משה זי"ע הנסיעה לארץ ישראל עד שהיה מוכן למסור את נפשו לפעול ישועה למעלה מדרך הטבע.

נכדו הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע אמר פעם: "משה רבינו רצה להיכנס לארץ ישראל ולהחיש את הגאולה, האריז"ל רצה לנסוע לירושלים ולהביא את המשיח, הבעש"ט הק' רצה לבוא לארץ ישראל ולקרב את הקץ, וזקני הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע כבר היה בירושלים ורצה להגיע אל הכותל המערבי להביא את הגאולה ולא הניחו לו מן השמים ונסתלק קודם שהגיע".

את הרה"ק רבי משה זי"ע קברו בהר הזיתים ליד קבר זכריה הנביא, אלא שבשנים בין תש"ח לתשכ"ז חפרו את כל השטח ולא נודע מקום קבורתו ולא ידע איש את מקומו עד עצם היום הזה.

{סעודת מלוה מלכה מוצש"ק ויחי תשפ"ג}

הוצאות הגליון נדבת
ידידנו הר"ר דוד משה הרשקוביץ הי"ו
לדגל השמחה השרויה במעונו בנישואי הבת שתחי'
בשעטזמ"צ למזל"ט
ויה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,
בנין עדי עד בקשר של קיימא, ויזכה לרוות רוב נחת
ותענוג דקדושה מהם ומכל יוצ"ח

לזכר עולם יהיה צדיק

לזכר ולטובת נשמת

כ"ק אדמו"ר

הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע

נלב"ע י"ג טבת תרי"א

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן